וכ"ש השתא דארחיקו להו טפי אלא אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא [1]כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר' עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא [א]לאסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה ועכשיו שגלו יכול יחזרו להתירן הראשון לכך שנינו לעולם שוחטין: במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל ר' ישמעאל סבר בשר נחירה לא אישתרי כלל בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב [2]ושחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי ושחט קדשים שאני בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב [3]הצאן ובקר ישחט להם אלא לר' עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיטתן בשלמא לר' ישמעאל היינו [א]דתנן השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר' עקיבא אמאי פטור מלכסות הואיל ואיתסר איתסר בשלמא לר' עקיבא דאמר בשר תאוה לא איתסר כלל היינו דכתיב [4]אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל חיה דלא חזיא להקרבה לא אסר רחמנא בעי רבי ירמיה א] אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו אימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב [5]ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב [ב]כתלי דחוירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אישתרי להו שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי תיקו אמר [ג]רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין אלא אמר רבא הכל שוחטין [ד]חדא לאתויי כותי וחדא לאתויי ישראל [ה]מומר [ו]לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה [ז]בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה: חוץ ממגל קציר והמגירה: אבוה דשמואל פגם ושדר פגם ושדר שלחו ליה במגירה שנינו תנו רבנן

סכין

וכל שכן השתא. כשגלו: **לאסור להם בשר נחירה.** כדכתיב בההוא קרא דכי ירחק ממך המקום וגו' וזבחת מבקרך ומצאנך וגו': **שבתחלה.** במדבר: **הותר להם בשר נחירה.** מהאי קרא נפקא ליה דכתיב כי ירחק וזבחת מכלל דעד השתא לא נצטוו על הזביחה: **ועכשיו שגלו.** רב יוסף קאמר ליה: **בשר תאוה לא איתסר כלל.** וקרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו (ויקרא יז) בקדשים כתיב והאי דכתיב (דברים יב) בכל אות נפשך תאכל בשר לאו לאורויי היתירא בבשר תאוה אתא אלא כדדריש ליה רבי אלעזר בן עזריה בפרק כסוי הדם (לקמן דף פד.) לימדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון וכי ירחק וזבחת בא להזהיר על השחיטה כשיכנסו לארץ ואע"ג דקרא בפסולי המוקדשין שנפדו על ידי מומין משתעי כדמוקמינן בבכורות (דף טו.) אפילו הכי גמרינן חולין מינייהו כדאמרינן בפ"ב (לקמן דף כח.) מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשי' מה פסולי המוקדשים בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה וצבי ואיל חולין נינהו: **בשר נחירה לא אישתרי כלל.** הילכך לא תלה הכתוב בביאת הארץ אלא היתר בשר תאוה וזביחה דכתיב בהאי קרא לאו בביאת הארץ נתלית אלא אורחא דקרא למכתב זביחה באכילת בשר אי נמי למאי דדרשינן בבכורות (ד' טו.) וזבחת ואכלת [ח] אין בפסולי המוקדשין שנפדו אלא היתר זביחה ואכילה ולא גיזה ועבודה אי נמי לאסור שחיטת חולין בעזרה כדדרשינן ליה בקדושין (דף נז:) כי ירחק וזבחת בריחוק מקום אתה זובח ואי אתה זובח בקירוב מקום: **ושחט.** אלמא נצטוו על השחיטה באהל מועד שבמדבר: **ונתנבלה.** כגון על ידי פגימת סכין או שהייה או דרסה: **והנוחר.** מדעת. ולשון נחירה שקורעה לאורכה מנחיריה ועד החזה: **והמעקר.** סימנין. ובחיה קאי דטעונה כסוי כגון צבי ואיל: **פטור מלכסות.** דכתיב (ויקרא יז) אשר יאכל ושפך וכסה בראוי לאכילה הכתוב מדבר. ואפילו מאן דמחייב כסוי בשוחט ונמצאת טרפה הכא מודה דשחיטה מיהא בעינן דגמר שפיכה שפיכה משחוטי חוץ והתם שחיטה כתיב בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.): **אלא לר' עקיבא.** על כסוי הדם במדבר נצטוו ונחירתן היתה שחיטתן והנוחר בזמן הזה נמי נבעי כסוי: **אך כאשר יאכל.** עכשיו צבי ואיל בטומאה כן תאכלנו לבקר ולאן משתכנסו לארץ שאע"פ שאני מטעינן שחיטה לחולין משתכנסו לארץ כקדשים של עכשיו אין צריכין ליאכל בטהרת הקודש [א] אלא כצבי ואיל של עכשיו שהטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. אלא לר' ישמעאל כו': **כי אסר רחמנא.** בשר תאוה במדבר: **שהכניסו ישראל.** אליבא דר' עקיבא מהו לאוכלן אחר כניסתן [ב]מי אמרינן כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה הני מילי לנחור אחרי כן לאכול אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתר היתה תו לא מתסרי או דלמא לא שנא. ודרוש וקבל שכר הוא שצריכין אנו לעמוד על האמת ואע"פ שכבר עבר: **כתלי דחוירי.** חזירים יבשים שקורין בקונ"ס: **ובתים מלאים כל טוב וגו'.** סיפיה דקרא ואכלת ושבעת: [ג]**אלא לאחר מכאן.** דהיינו כשבע שחלקו דלא שרא להו רחמנא טומאה אלא בשעת שלל כדכתיב (דברים כ) ואכלת את שלל אויביך וגו'. שבע שנים כבשו ושבע שנים חלקו כדאמרי' בפרק אין נערכין (ערכין דף יג:): **שלל של עובדי כוכבים.** כדכתיב (דברים ו) אשר לא מלאת וכתיב נמי את שלל אויביך: **שנית הכל שוחטין.** ומוקמת לה בנשחטין כדאמרן [טו:] הכל טעונים שחיטה ואפי' עוף: **ולעולם שוחטין.** נמי מוקמת ליה כדאמרן [שם] דאשמעינן דאע"פ שגלו לא חזרו להיתירן הראשון ואין בשר נאכל אלא בשחיטה: **וכי תימא בין בצור כו'.** דלאו בנשחטין אתא לאורויי אלא בשוחטין: **אלא אמר רבא.** כולה בשוחטין והכל שוחטין תרתי דתני במתני': **חדא לכותי וחדא למומר** [ט]. כדאמרן בריש פירקין (דף ג.): **בין בלילה.** כשאבוקה כנגדו כדאוקימנא (לעיל דף יג:): **בין בראש הגג.** ולא חיישינן דלימרו לגבא השמים עולה לשחוט: **בין בראש הספינה.** ואע"ג דתנן לקמן (דף מא.) אין שוחטין לתוך ימים בראש הספינה שרי דמוכחא מילתא דלנקר ספינתו הוא צריך: **פגם ושדר פגם ושדר.** עשה בסכין פגימות הרבה שאינן דומות זו לזו ושלח לא"י לידע איזו אסורה ואיזו כשרה כן עשה פעמים ושלש: **שלחו ליה.** סימן זה יהא לך בפגימות: **במגירה שנינו.** שפגימותיה מכוונות לעומקן ויש לפגם שני עוקצים [ד]כשאתה מוליך לפרקך מסוף הסכין לראשה לפרקך חוגרת בעוקץ של צד הראש וכשאתה בודק מראשה לסופה [ה]לפרקך חוגרת בעוקץ של סופה:

סכין

וכל שכן השתא דארחיקו להו טובא. לספרים דגרסי באלו הן הלוקין (מכות דף יט.) לעולם לא קידשה לעתיד לבא אם כן לר' ישמעאל הותרו הבמות וקשה דאם כן מאי קאמר הכא לר' ישמעאל דארחיקו להו טפי אדרבה אקריבו להו טפי כיון דהותרו הבמות: **רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל.** תימה מנא ליה הא דלמא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי וי"ל אי לרבי עקיבא מיתסר בשר תאוה אם כן היכי הותרה להם בשר נחירה דבקדשים מודה דבעיא שחיטה כדמשמע בסמוך ואי בצבי ואיל הא בקרא דדרשינן מיניה היתר נחירה כתיב בקר ולאן כדכתיב כי ירחק ממך וזבחת מבקרך ומצאנך מכלל דמעיקרא לא בעו זביחה ומיהו קשה דהוה ליה לאוקומי קרא דהיתר נחירה בבעלי מומין דלא חזו להקרבה: **כי אישתרי שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי.** לא גרסינן או דלמא לא שנא דהלשון היה משמע שהיה מסתפק אי אישתרי כתלי דחזירי דידהו אי לא וזה אינו דמתחלה לא נסתפק מכתלי דחזירי דידהו או במה שנחרו כשבאו אלא במה שנחרו במדבר בהיתר והש"ס הקשה לו דאפי' דבר טמא אשתרי להו כלומר דאפילו לנחור בתחלה הם מותרים כל שכן מה שנחרו קודם ומשני דלמא שלל של עובדי כוכבים אישתרי להו ולא דידהו ולכך אסור לנחור והשתא שפיר מיבעיא לן במה שנחרו בהיתר:

כאן

מסורת הש"ס

א) לקמן פה. (ודף מ:), ב) [נ"ל קותלי עריך], ג) [נ"ל רבא], ד) [ערכין ג.], ה) [נס"א: משומד], ו) [לעיל יג:], ז) [לעיל טו: וגם נסמן], ח) [דברים יב], ט) נס"א: למשומד.

תורה אור השלם

1. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ: דברים יב כא
2. וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה
3. הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם: במדבר יא כב
4. אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ: דברים יב כב
5. וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלֵּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: דברים ו יא

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ. נ"ב עיין ספר צרור הכסף דף קיד ע"ב ע"ע על זה:

לעז רש"י

בקנ"ש. כתלי חזיר מלוחים.

תוספת רש"י

בין בראש הגג בין בראש הספינה. ואע"ג דתנן אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות, דלא לימרי לשר של ים הוא שוחט, ולא לתוך כלים דלא לימרו הואיל ומקבל את הדם לזורקו לעבודת כוכבים הוא צריך, אפילו הכי בראש הגג שוחטין ואין חוששין לשמא יאמרו לגבא השמים עולה לשחוט, או אם מקבל בכלי הכל יודעין שאי אפשר לו לטנף את הגג ואין כאן חשד ובספינה נמי הכל יודעים דכיון דבספינה הוא על כרחו הוא שוחט לתוך הים, שאי אפשר לו לטנף את הספינה (לעיל יג.).

עין משפט נר מצוה

קכה א מיי' פ"ד מהל' שחיטה הל' י"ז [י"ח]:

שיטה מקובצת

א] אין צריכין ליאכל בטהרת הקדש כקדשים אלא כצבי: **ב]** ודרוש וכו' ואע"פ שכבר עבר מי אמרי' כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה ה"מ לנחור אח"כ ולאכול אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתר היתה תו לא מתסרי או דלמא לא שנא הס"ד ומה"ד כתלי דחוירי: **ג]** הדבור המתחיל אלא לאחר מכאן נמחק כולו משם: **ד]** ויש לפגם שני עוקצים שכשאתה מוליך: **ה]** צפרנך חוגרת בעוקץ של סופה. נ"ב וכתוב בס"י לשון קצר שהצפורן נכנסת בתוך הפגימה ועוקצי הפגם מעכבין אותה לצאת לראשה של סכין ולא לסופה כך מצאתי בס' ישן מפי' רש"י ז"ל:

רבינו גרשום

בהמות שששוחט לצורכו שאם תאוה לאכול בשר אינו יכול לאכול עד שיקרי' אימורין משנכנסו לארץ הותר להן בשר תאוה בלא אימורין): בשלמא לר' ישמעאל היינו דתנן השוחט ונתנבלה בידו כלומר דמעולם לא היתה נחירה במקום שחיטה לפיכך הנוחר פטור מלכסות אלא לר' עקיבא לא כבר היתה נחירה במקום שחיטה [ואמאי] פטורה מלכסות: אלא לר' ישמעאל צבי ואיל גופיהו וכו' כלומר מי הוכשרו בלא אימורין: קתלי דחזירי. חזירים יבשים שקורין בקנ"ש בלע"ז: שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין וכו' כלומר הכל שוחטין תרצינן כהלכתא קמייתא אליבא דאמוראי לעולם שוחטין לר' ישמעאל כדאית ליה לר' עקיבא כדאית ליה: אי הנך בשוחטין וכו' כלומר [אין] מוקמת הני תרתי הכל שוחטין ולעולם שוחטין בנשחטין הכל בשחיטה ואפי' עוף: אלא אמר רבא הכל שוחטין חדא לאיתויי כותי וכו': דתרין זמנין במתניתין הכל שוחטין חד בתחלת הפרק וחד הכא. לעולם שוחטין כו' כלומר וכולהו תלתא מוקמינן בשוחטין: חוץ ממגל קציר והמגירה: מגל קציר שישלא בלע"ז. מגירה עשוי כמגל קציר לחתוך חפציו: אוגרת פסול וכו' [א] בזה ענין: מסבסבת פרוח

[א] נראה דצ"ל מפני רוחות כזה ענין מסובבת וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones